

Om opplegget

Tårnagenthelg er en helg for alle 8-åringer, fylt med oppdrag og mysterier som barna inviteres til å løse. Barna løser oppdrag gjennom utforsking av kirkerommet og klokketårn, symboler og bibelfortellinger.

Mange steder går en på oppdagelsesferd i kirkens ulike rom. Det kan også være fokus på en av kirkens høytider. Og barna deltar på søndagens gudstjeneste hvor de deler noe av det de har opplevd som tårnagenter.

Tårnagent-konseptet er utviklet i samarbeid med Søndagsskolen Norge og det er fint om Tårnagenthelgen lokalt kan organiseres sammen med den lokale Søndagsskolen. De fleste menigheter gjennomfører Tårnagenthelgen i åpenbaringstiden, men alle står fritt til å bestemme når det skal være.

DEN NORSKE KIRKE

Ved spørsmål eller innspill, ta kontakt med Silke Pahlke i Kirkerådet: sp259@kirken.no

Innhold

Om opplegget	2
Innhold	3
1.0 Planlegging	5
1.1 Generelle tips til planlegging av breddetiltak	5
1.2 Gjøremålliste	7
1.3 Tenk lokalt	9
1.4 Ta agentmotivet helt ut!	9
1.5 Tidsplan	10
1.6 Oppdragene	11
1.7 Invitasjoner og agentmateriell	11
1.8 Bestill/handle materiell	11
1.9 Planlegg gudstjenesten	12
1.10 Tårnagentene-serien	15
1.11 Litteratur om ulike kristne symboler og kirkerommet	15
1.12 Sikkerhet	15
1.13 Inkludering	15
2.0 Aktiviteter	16
2.1 Agentsprell	16
2.1 Hobbyaktiviteter	19
2.2 Hjernetrim	19
3.0 Sanger	20
3.1 Tårnagentsangen Himmel over livet	20
3.2 Det er no'n hemmelige saker som vi steller med	20
3.3 Så ser vi litt på det	20
4.0 Innhold	21
4.1 Velkomst	21
4.2 Oppdrag gruppenavn	24
4.3 Oppdrag kirkerommet	26
4.4 Oppdrag tårnbesøk	29
4.5 Oppdrag tårnbygging	30
4.6 Oppdrag politibesøk	31
4.7 Oppdrag bygg en kirke	32
4.8 Oppdrag gudstjeneste	33

4.9 Oppdrag Agentsalme	34
4.10 Oppdrag symboljakt	36
4.11 Oppdrag kirkeskattene	39
4.12 Oppdrag agentmat	40
4.13 Oppdrag samisk nasjonaldag	42
4.14 Oppdrag tegnspråk	45
4.15 Bibelfortellinger	46
4.16 Kveldsavslutning	46
4.17 Bruk tårnagentklokka	46
5.0 Kommunikasjon	47
5.1 Filmer	47
5.2 Tekstforslag til sosiale medier	47
5.3 Annonsemaler	47
5.4 Tekstmaler og trykksaker	47
5.5 Logo og grafiske element	47

1.0 Planlegging

Her finner du informasjon og tips til planleggingen av Tårnagenthelgen. Her finner du forslag til tidsplan, materiell, sikkerhetsrutiner, inkludering m.m.

1.1 Generelle tips til planlegging av breddetiltak

Hvordan skape eierskap til et arrangement blant ansatte og frivillige?

Ved å involvere ansatte og frivillige i planleggingsprosessen styrkes eierskapet til tiltaket. I tillegg hjelper en helhetlig prosess til å reflektere over metodikken og den røde tråden i tiltaket. I en travel arbeidshverdag blir denne prosessen ofte nedprioritert. Derfor kan det være lurt å sette av litt mer tid til en felles gjennomgang av ett utvalgt breddetiltak i løpet av året og å gjenta den etter 3-4 år.

Så kan man enklere klare seg med en litt kortere planleggingsprosess hvert år. Tipsene nedenfor er skrevet til en større prosess, men kan også brukes til den årlige planleggingen. Det er bare å tilpasse.

Hvem og når?

Den/de ansvarlige for arrangementet bør sette av tid til planlegging, gjennomføring og evaluering sammen med alle involverte ansatte og frivillige i god tid i forkant av arrangementet. Involver også administrative ansatte på menighetskontoret. De er ofte sentrale i den praktiske tilretteleggingen, utsending av invitasjoner, kontakt med foreldre o.l. For å involvere frivillige bør planleggingsmøtet legges på ettermiddagen, slik at frivillige har mulighet til å være med. Også derfor er det viktig å sette av tid til det i god tid, slik at møtene kan inngå i menighetens årsplan.

Komme i gang/bli kjent med temaet

Bli kjent med noen av aktivitetene fra opplegget. For Tårnagenthelgen kan dere for eksempel bruke noen øvelser til å oppdage kirkerommet. Les gjerne teksten/fortellingen dere skal bruke i felleskap og reflekter om den. Hva er viktig for dere i teksten? På hvilken måte er teksten aktuell for dere i dag?

Hva vil vi?

Det er ikke nødvendig at alle kjenner til alle detaljene, men fint om alle får en forståelse av tenkingen bak arrangementet. Bruk litt tid sammen til å snakke om formål og motivasjon for helgen, før dere snakker om gjennomføringen/kjøreplanen. Tenk også i felleskap gjennom hva dere synes er formålene for arrangementet. Kanskje ved å skrive gule lapper lime på en større plakant. Vi har ofte ulike forventninger og det er fint å avklare de i forkant. I neste skritt kan dere snakke om hva hver enkelt kan tilføye under arrangement? Dvs. ikke har en ferdig kjøreplan med fordelte oppgaver, men finn sammen ut av hvordan dere best fordeler ansvaret.

På bakgrunn av det kan det lages en felles kjøreplan som synliggjør alle involverte, både ansatte og frivillige og som synliggjør den røde tråden i opplegget.

Gudstjenesten bør være del av felles planleggingen. Tematiser gjerne hvem som har hovedansvar for lørdagen og søndagen og hvilke konsekvenser det har.

Hvis dere har gjennomført arrangementet ofte og har en ferdig plan, så kan dere i felleskap reflektere rundt den. Hva er viktig? Hva er ikke så viktig? Er det noen aktiviteter vi kunne slutte med? Finnes andre aktiviteter vi bør ha med? Se gjerne med et nytt blick for rollefordelingen deres. Er alle fornøyde? Får alle bidrar med det de kan og ønsker? Har noen oppgaver de ikke er komfortable med?

Andre interessante ting å snakke om

- Hva er reglene for helgen? Bli enige om de i felleskapet. Dette bør komme i tillegg til evt. regler dere finner frem til sammen med barna.

- Hvilke behov for pauser har dere? Finn en felles løsning for det og legg pauser inn i kjøreplanen (både ansatte og frivillige).
- Hvem er hvor når aktivitetene foregår? Hvor sitter de voksne/lederne under måltidet?
- Ofte har ansatte og frivillige med egne barn eller kjenner noen barn bedre enn andre. Hvordan forholder dere dere til det?

Les mer: Astrid Sandsmark, Morten Holmqvist 2018 Vår trosopplæring? Stab, samarbeid og trosopplæring. Oslo: MF.

1.2 Gjøremålliste

Last ned GJØREMÅLLISTEN fra ressursbanken. Fyll inn ansvarlige, sett egne frister og skriv den ut.
Bruk den aktivt i planleggingen av Tårnagenthelg.

Oppgave	Hvem	Frist
6 MÅNEDER FØR		
Fastsette dato		
Få dato inn i kalender, årshjul, menighetsblad, nettside osv.		
Bestemme hvilke ansatte som skal være med		
Kontakt evt. den lokale Søndagsskolen eller en annen barneklubb for samarbeid		
2 MÅNEDER FØR		
Les gjennom ressursen og evt evalueringer fra tidligere arrangement		
Planlegge helgen. Hva er målsetningen? Hva ønsker vi med helgen? Hvilke oppdrag velger vi? Bruk gjerne tips fra «Oppd(r)ag kirkerommet» sammen med med lederne under planleggingen.		
Kontakt evt. lokalt politi		
Omtale i menighetsblad og på nettside		
Lage påmeldingsside/skjema		
Lage arrangementskomite		
Lage kommunikasjonsplan - hvem gjør hva		
4 UKER FØR		
Sende invitasjon i posten		
Rekruttere englevakter og voksenledere. Vær konkret i oppgave og omfang.		
Bestille/handle materiell til helgen		
Bestille Tårnagentavisen/bøker/hefter/CD som skal deles ut?		
2 UKER FØR		
Sende SMS påminnelse		
Promotere på sosiale medier		
Pressemelding til lokalavis		
Lag tidsplan for helga		
Bestemme oppdrag		
Planlegge gudstjenesten		
Rekruttere ledere		
1 UKE FØR		
Kontakt lokalavis om besøk		
Sende informasjonsbrev/ program til deltakere		
Lese relevant litteratur		
Gå gjennom beredskapsplan, brann- og sikkerhetsrutiner		
Lage evalueringsskjema		

3 DAGER FØR		
Detaljplanlegge oppdrag		
Trenger noen tilrettelegging? Kontakt foreldre for hva som kan og bør gjøres		
Ledermøte – signere egenerklæring		
Koordineringsmøte for gudstjenesten: prest, organist og andre som skal bidra		
1 DAG FØR		
Handle mat		
Skrive ut hjernetrim/kryssord/agentkort		

1.3 Tenk lokalt

Tenk lokalt! Det lurt å bruke den lokale kirken med alle symboler, historier og ting og tang som er spesielle og som kan utforskes. Det kan være både hyggelig og praktisk å involvere en person som kjenner den lokale kirken og dens historie godt. Tips og ideer til å gå på oppdagelsesferd i din lokale kirke, for eksempel sammen med lederne, finner du i "Oppd(r)ag kirkerommet". Om dere har en Søndagsskole i menigheten er det naturlig å planlegge og arrangere Tårnagenthelgen sammen med den.

1.4 Ta agentmotivet helt ut!

Det er veldig populært med detektiver blant barn i denne alderen. Se for eksempel detektivene.no om Detektivbyrå Nr. 2, som er en av de mest populære bokseriene i aldersgruppen for tiden. Litt hemmelighold, hemmelig skrift, agentbevis, tydelige oppdrag som skal løses, løse mysterier osv. gjør susen. Agentene utforsker kirkerommet, finner spennende ting, gamle spor, oppdager noe nytt, blir kjent med kirken, Jesus og hverandre ... Det anbefales å invitere en fra politiet som kan vise spennende ting som å ta fingeravtrykk, finne fotspor osv. Det har mange menigheter gode erfaringer med.

1.5 Tidsplan

Last ned forslag til tidsplan fra Ressursbanken og bruk den som utgangspunkt for tidsplan for helgen. Tidsplanen er veldig avhengig av antall barn og fysiske forhold, f.eks. hvor lang tid tar det å klatre i kirketårnet hos dere og må derfor tilpasses lokalt.

Hovedtidsplanen begynner lørdag kl. 15.00 og slutter kl. 20.00 lørdagen.

Man kan selvsagt starte tidligere på lørdagen, men husk at det kan være spennende for 8-åringene å være i kirken litt på kveldstid også, pluss at ved å avslutte programmet litt utpå kvelden, blir opplevelsene for agentene lørdag og søndag mest mulig sammenhengende.

Prioriter og kombiner program og tid slik dere opplever det passer best for dere. Hvis det er mange barn må oppdragene kanskje organiseres som stasjoner. Noen steder kan bare små grupper klatre i tårnet samtidig, der må opplegget organiseres deretter.

Lørdag

15.00	Registrering Velkomstsamling Agentoppvarming	
16.00	Oppdrag <i>Velg noen oppdrag som gjennomføres!</i>	Politibesøk Tårnbygging Symboljakt Oppdag kirkerommet
17.30	Måltid <i>Agentmat</i>	
18.30	Oppdrag <i>Velg noen oppdrag som gjennomføres!</i>	Gudstjenesteoppdrag Kirkeskattene Tårnagentsang
19.45	Avsluttende samling <i>Agenthilsen</i>	
20.00	Kirkeklokkene ringer – takk for i dag!	

Søndag

09.00	Registrering	
09.30	Agentmorgen	
11.00	Gudstjeneste	
12.00	Kirkekaffe	
13.00	Utsendelse av agenter Takk for nå!	

1.6 Planlegg oppdragene

En viktig del av Tårnagenthelgen er forskjellige oppdrag. Forslag for oppdragene finner du under Innhold. Noen av oppdragene krever særlig planlegging, for eksempel dersom man ønsker besøk av politiet eller skal bestille hobbyutstyr.

Ikke gjennomfør alle oppdragene - velg ut noen som blir godt gjennomført i stedet for å haste seg gjennom mye program. Velg oppdrag som passer lokalt.

1.7 Invitasjoner og agentmateriell

På siden trykksak.kirken.no kan du lage invitasjoner, flyers, agentkort og informasjonsbrev.

1.8 Bestill/handle materiell

Tårnagent-hals, nøkkelbånd med plastlomme til agentkortet og tårnagentklokken kan bestilles i Kirkerådets nettbutikk: materiell.kirken.no

Avisa TÅRNAGENTEN, en avis om utforsking og mysterieløsning til utdeling for agentene kan bestilles i Søndagsskolebutikken.

Det kan være kjekt med forstørrelsesglass, lommelykt osv til barna, det kan evt også barna ta med hjemmefra, men det kan være lurt å ha noen i reserve. Andre agentting kan være bevisposer (konvolutter), små plastflasker og pinsetter til å samle bevis, blyanter og tårnagenthåndbok, en quiz, gummihansker osv. avhengig av oppdragene og spor dere legger.

Agentkoffert/mappe: Noen menigheter kjøper inn enkle mapper som «agentkofferter», og legger oppi diverse utstyr som agentene bruker aktivt gjennom helgen.

Annet:

- Boka Skatten i Liljedal, Runar Bang, IKO: Oppdrag skattejakt er laget med utgangspunkt denne boka. Kjøpes hos IKO-forlaget. Boka er utgitt på begge målformer.
- Aktivitetsheftet Alle gode ting, med bibelfortellinger og kryssord, Skrifthuset
- Tårnagentene CD: Innspilling av flere tårnagentsanger. Bestilles i Søndagsskolebutikken.
- Boka om kyrkja mi - Ei aktivitetsbok der Tårnagentane skal fylle inn tekst og bilete frå si eiga kyrkje. Kjøpast hos IKO-forlaget.

1.9 Planlegg gudstjenesten

Planlegging

Planlegg gudstjenesten samtidig som resten av Tårnagenthelgen. Da kan du planlegge bruk av elementer som kan brukes igjen i gudstjenesten, og du kan legge inn gudstjenesteverksted eller øving til gudstjenesten som et oppdrag eller en programpost.

Hvis dere arrangerer Tårnagenthelgen sammen med Søndagsskolen passer det fint med en Sprell levende gudstjeneste.

Gudstjenesteverksted

Legg fram gudstjenesten som et oppdrag, der tårnagentene skal få være med å bestemme hvordan gudstjenesten skal bli! Gudstjenesten er et mysterium utenom det vanlige, som skaper spennende oppdrag!

Oppdrag på gudstjenesteverkstedet kan være:

- Lage bønner til forbønnsdelen
- Planlegge og lage klar bønnevandring
- Dramatisere bibeltekst
- Pynte kirkerommet
- Planlegge eller diskutere bibelteksten som kan være bakgrunn for preken
- Øve på sanger, lære de utenat
- Lage ting til utdeling

Tema og innhold for gudstjenesten

Velg et overordnet tema eller vinkling på gudstjenesten, og la dette prege særlig preken, men også salmevalg, bibeltekster og bønner. Dette kan sees i sammenheng med kirkeåret.

Oppdag Jesus

Siden de fleste arrangerer Tårnagenthelgen i Åpenbaringstiden, er det fint at gudstjenesten preges av det! Åpenbaringstiden handler om å utforske, oppdage og åpenbare, ulike sider av Jesus. Derfor kan det fint brukes lignelser og Jesusfortellinger i gudstjenesten.

Bruk f.eks. forstørrelsesglass til å oppdage ting, mennesker, ...

Misjon

Åpenbaringstiden i Den norske kirke har ofte misjon som tema, og misjon – et oppdrag – er en fin vinkling på tårnagentgudstjenesten! Det kan passe fint å snakke om menighetens misjonsprosjekt eller få besøk av en misjonsorganisasjon.

Misjonsbefalingen i bibelen er et tydelig oppdrag om hva vi skal gjøre, som tårnagentene kan være med på å utforske: hvordan kan de gjøre dette i hverdagen? Paulus sine misjonsreiser kan også være en spennende vinkling.

Naturen som utgangspunkt

Tårnagentene er naturmennesker som oppholder seg mye ute i sol, regn, leker i gjørma og klatrer i trær. De er tett på elementene, og derfor kan element fra samisk kultur treffe godt. Se ressursiden osko.no, der de store naturfenomenene presenteres som bærende elementer i samisk trosopplæring.

Disse naturelementene finnes også i bibelfortellinger og i salmeboken – og de er et uttrykk for det skapte eller Gud selv. Naturelementene kan være fine utgangspunkt for nysgjerrige tårnagenter, for å oppdage ulike uttrykk for tro, felleskap og liv.

Kirkens grunnstein

Det finnes en skatt i alle kirker: Grunnsteinen. Bibel, salmebok, arkitekttegninger, avis fra dagen og mynter er ofte nedgravd med grunnsteinen. Ofte kan det være et kobberskrin under alteret, som er markert med grunnstein og årstall. Finn ut hvor den er i din kirke.

Grunnsteinen (med sitt innhold) er kirkens fundament, mens tårnet er kirkens rop ut i verden, med sitt budskap (oppdrag). Bruk bibeltekster om Jesus som kirkens grunnstein (grunnvoll). I en preken kan man lage et tilsvarende skrin, og sammen med barna utforske innholdet i skrinet. Hvorfor graver man ned akkurat disse ting?

Liturgi for grunnsteinsnedleggelse finner du i Gudstjenestebok for Den norske kirke.

Salmer

Tårnagent er et nasjonalt breddetiltak som favner bredt, og det kan være lurt å velge salmer som er kjent for menigheten, som både barn og voksne kan synge med på. Særlig første og siste salme!

Det kan også være fint å bruke en mer ukjent salme i løpet av gudstjenesten, som tårnagentene og menigheten kan lære! Da kan man gjerne bruke tid å øve før selve gudstjenesten starter, eller planlegge slik at tårnagentene øver lørdagen!

Noen salmeforslag fra Norsk Salmebok 2013:

- I et skur ved Betlehem (104)
- Takk gode gud for alle ting (290)
- Opna deg, hjarte! Opna alle dører! (556)
- Midt i vår verden, her hvor vi bor (561), se også Oppdrag salme
- Thuma mina (696)
- Jaa la lov laa (831)
- Jeg vil være med å si det høyt til alle
- Tett ved sida mi går Jesus

Gudstjenesteagenda

Dersom man printer ut programhefte for gudstjenesten, kan man legge inn «spor» i heftet som inviterer til bruk. For eksempel ha bokstav-koder, fingeravtrykk, kart over kirken osv, som tårnagentene kan vise til foreldrene. Bruk agendaen bevisst gjennom hele gudstjenesten.

Bruk kirkerommet

Siden tårnagentene har hatt som formål å utforske tårnet (og kirkerommet) i løpet av helgen, kan det være spille på dette under gudstjenesten. Det kan være at presten har ulike plasseringer i gudstjenesten, forteller om ulike element i kirkerommet i løpet av gudstjenesten, eller bruker enkeltelement som utgangspunkt for preken.

Boken *Liturgisk verksted for barn* (2015) gir informasjon og historie om elementer i kirkerommet, som kan brukes som bakgrunn, der tårnagentene kan være med å utforske:

- Himmelretningen: Alteret i øst mot soloppgangen, der Jesus skal komme tilbake. Enkelte kirker har vindu bak alteret, for å se når Jesus kommer.
- Kirkeskipet: Skipstanken kommer fra Noahs ark og fra fortellingen om Jesus om bord i båten. Menigheten sitter i skipet seiler på vei mot det evige liv. Midtgangen symboliserer veien gjennom livet.
- Alteret: Et møtested mellom Gud og mennesker fra gammelt av. Hvit duk, lys, blomster og nattverdselement, symboliserer bordet der Jesus innstifter nattverden. To alterlys: Jesus er verdens lys og at han er i verden i dag: Sann Gud og sant menneske.

- Altertavle: En estetisk funksjon, noe man ønsker å formidle som vesentlig i møtet mellom Gud og mennesket. Ulike typer kunst, gjerne påskemotiv som det sentrale i kristendommen.
- Kirketårnet: Tårnene ble først bygget som et symbol på himmelen og dens herlighet. Peker oppover for å minne om Gud som menneskes frelser. Kirkeskipet har kontakt med jorden, og kirken blir et sted der himmel og jord møtes.
- Kirkeklokkene: Tatt i bruk på 500-tallet, for å kalle inn til gudstjeneste. Klokkene symboliserte Den hellige ånds stemme og apostlenes forkynnelse: klare og hørbare over store avstander. Klokkene skal forkynne Guds ære, samle til gudstjeneste, bønn og minne om det evige liv i himmelen.

Bruk tårnagentklokka

Tårnagentklokka kan brukes i starten og slutten av gudstjenesten.

Før gudstjenesten

Ta med tårnagentene opp i kirketårnet, og syng en kjent salme.

Planlegg tidspunkt ut i fra når kirkeklokkene ringer, og sett av nok tid til at alle kan komme ned før gudstjenesten starter!

1.10 Tårnagentene-serien

TV-serien «Tårnagentene og den mystiske julegaven» fra 2010 ble sendt igjen julen 2017 og ligger på nrksuper.no. Episodene ligger også på filmrommet.no. Det er ikke noe krav å måtte ha sett på serien for å gjennomføre og delta på arrangementet.

1.11 Litteratur om ulike kristne symboler og kirkerommet

Les relevant litteratur før undervisning om symbolikk, kirkebygg og kirketårn.

- Liturgisk verksted for barn fra KFUK-KFUM, spesielt kapittel "Kirkerommet"
- Kristne symboler - en elementær innføring av Ragnar Skottenes
- En kurv til min datter av Kristin Solli Schøien
- Symbolleksikon, Store danske leksikon
- Korset og sommerfuglen, IKO-forlaget
- Sansen for det hellige, IKO-forlaget
- Tegn og symboler av Dagny Holm

1.12 Sikkerhet

I ressursen Tryggere trosopplæring i Ressursbanken finnes Egenerklæring for arbeid med barn og unge fra Kirkelig Ressurssenter, som konfirmanter, ungdomsledere og voksne bør signere på før de hjelper til på Tårnagenthelg.

1.13 Inkludering

Den norske kirke har vært med i utviklingen av ALLEMED – en satsing og et verktøy for inkludering av alle barn uavhengig av familiens økonomi. Bruk verktøyet under planleggingen av Tårnagenthelgen.

Tegnspråklige tårnagenter?

Døvekirken har videoer med mange bibeltekster på tegnspråk. Filmene med grå bakgrunn er beregnet på barn. Se filmene på dovekirken.no/ressurser/tegnbibel

2.0 Aktiviteter

Tips til aktiviteter som kan gjennomføres i løpet av Tårnagenthelgen – enten i en pause eller som en del av et undervisningsopplegg.

2.1 Agentsprell

Ansikt til ansikt

Materiell: Mange luer, hansker, skjerf, briller, caps, smykker og lignende i forskjellige farger

Tid: avhengig av gruppestørrelse

Barna sitter i ring. En agent blir pekt ut, de andre er mistenkte. Agenten må gå ut av rommet eller snu ryggen til de andre. De mistenkte kler seg ut, et barn med rød lue og briller, et med blå skjerf og caps osv. Når de mistenkte har kledd seg ut kommer agenten tilbake og får ca. et minutt til å se på de mistenkte og å huske utkledningen deres. Så må agenten ut igjen og to av barna bytter raskt utkledningen sin. Agenten kommer tilbake og skal finne de to som har byttet utkledningen.

Variant uten utkledning: Et eller to barn endrer noe på seg, bytter briller, bretter opp ermer e.l.

Åstedet

Materiell: Gjenstander som peker på en bestemt person, gjerne en som dukker opp senere på dagen. Kokk: skje, gryte, gulrot; vaktmester: nøkler, verktøy, hanske. Sperrebånd. Kanskje mel e.l. til å gage fotavtrykk eller finger avtrykk. Evt. små notatbøker og penner til agentene.

Del av en del av kirkerommet med sperrebånd. I det avspærrede område skal agentene leter etter spor, dvs. gjenstander som ikke hører til i kirkerommet. Kan agentene gjette hvem som har vært her?

Fantomtegning

Ingen materiell. Evt. tegnesaker

Tid: avhengig av gruppestørrelse

Lederen beskriver en av agentene: hårfarge, briller, farge av genseren, smykker osv. Agentene gjetter hvilket barn som blir beskrevet. Evt kan agentene tegne fantomtegninger imens lederen beskriver.

Hemmelig post

Materiell: ark, sitronsaft, pensler

Tid: 10 min pluss tørketid

Tegn eller skriv hemmelige budskap med sitronsaft på arket. Ikke bruk for mye! Etter at det er fullstendig tørket kan man forsiktig holde arket over et lys. Sitronsaften blir brun og man kan lese budskapet.

Miljøagenter (fart!)

Materiell: mange tomme plast (!)flasker

Tid: så lenge det er gøy

Flaskene fordeles rundt om i rommet. I løpet av en bestemt tid skal agentene samle så mange flasker som mulig, men uten å bruke hendene!

Laser Maze (med ulltråd)

Materiell: Ulltråd, små bjeller

Tid: 3-5 min per barn

Lag et stort nett av ulltråd, fest små bjeller på noen tråder. Klarer en av agentene å komme seg gjennom nettet uten å røre «laseren»?

Bli hørt (skrikelek)

Materiell: stemmer (jo flere agenter desto bedre, denne leken er egnet for mange barn)

Tid: Så lenger stemmene varer ...

Agentene blir delt i to like store grupper. Gruppene stiller seg opp i rekker mot hverandre. En gruppe bestemmer en lytter som står bak den andre gruppen. Gruppen bestemmer nå et ord som de vil skrike til sin lytter. Når det gis et startsignal prøver nå gruppen å skrike ordet sitt til lytteren sin. Den andre gruppen prøver å forhindre det – med skriking. Når lytteren har skjønt ordet gis et tegn til lederen. Nå er det den andre gruppen sin tur.

Hvor er Kurt?

Materiell: En liten bamse (men kan være hva som helst)

Tid: Avhengig av gruppestørrelse og gjennomganger

Lederen gjemmer Kurt et eller annet sted. Alle leter.

Bli en bedre agent (sanseleker)

Se nøye (Kims lek)

Materiell: forskjellig gjenstander, kirkesymboler eller agentting, teppe/duk

Tid: 10 min

Legg et passe antall gjenstander under et teppe eller en duk. Løft opp duken. Agentene har nå 10 sek til å huske gjenstandene. Dekk til med duken og fjern en eller flere gjenstander. Hva mangler?

Lytt nøye

Materiell: forskjellige hverdagsting

Tid: 10 min

Agenten sitter i ring og lukker øynene. Lederen lager hverdagslyder, nysing, krølle papir, drikke kaffe, ... Hvem klarer å høre hva som skjer?

Bruk nesen

Materiell: Pappbeger med ting som lukter, forskjellige frukt, krydder og grønnsaker er egnet.

Tid: avhengig av gruppestørrelse

Legg forskjellige ting som lukter i beger og dekk til. Agentene kan nå med lukkede øyne bruke nesen for å finne ut av hva som ligger oppi. En kan også legge tingen på en liten tallerken og sette et pappbeger med hull i bunnen over, da trenger ikke agenten å lukke øynene.

Se med fingrene

Materiell: Hverdagsgjenstander, duk/teppe eller pappeske med hull

Tid: Avhengig av gruppestørrelse

Agentene skal føle hva lederen har gjemt under teppet.

Smak

Materiell: Forskjellig mat i passe biter eller form, en skje per barn. Husk evt. allergier! Finn smaksprøver med forskjellig smak (f.eks. brødbit, frukt og grønnsaksbiter, sjokolade, surfot, salt peanøtt, oliven, ostebit). Å ha en bønne tilgjengelig kan være greit, noen barn reagerer sterk på noen smaker). Enkelte barn liker ikke denne leken i det hele tatt og må ikke føle seg presset til å delta. De fleste elsker den.

Tid: Avhengig av gruppestørrelse

Agentene smaker med lukkede øyner. Det er vanskeligere enn man tror.

2.1 Hobbyaktiviteter

Hobbyassistenten har utviklet flere formingsaktiviteter som kan lages i løpet av Tårnagenthelgen. Blant annet kirkeklokke, kors og skrapebilder. Se alt på hobbyassistenten.no

2.2 Hjernetrain

I Ressursbanken finner du bibelkryssord, prikk til prikk og finn fem feil (både nynorsk og bokmål) som kan brukes fritt.

3.0 Sanger

Bruk tid på å øve inn sangen slik at barna kan den.

3.1 Tårnagentsangen Himmel over livet

I Ressursbanken finner du tekst, note, lydfil, singback til Tårnagentsangen.

3.2 Det er no'n hemmelige saker som vi steller med

Tekst og melodi av Tore Thomassen. Står i Barnesalmeboka nr 112.

3.3 Så ser vi litt på det

Tekst og melodi av Odd Ketil Sæbø. Last ned tekst og note i Ressursbanken.

4.0 Innhold

4.1 Velkomst

Denne delen er kanskje den viktigste! Tenk gjennom hvordan det enkelte barnet og foreldrene opplever ankomsten til kirken. Hvem ønsker velkommen? Får barna og foreldre en oversikt over lederne? Hvor er garderoben? Tid for spørsmål og avklaringer? Hva gjør dere hvis et barn ikke tør å gå inn i kirken eller ikke vil være med?

Mål

- Barna føler seg trygge
- Barna blir engasjerte fra starten av
- Bli kjent med hverandre

Den gode starten

Det første møtet betyr veldig mye, både for barn og foreldre. Tenk – sammen med lederne - gjennom hvordan dere tar imot barna og foreldre. Sørg for at barna føler seg sett og trygge. Noen har kanskje ikke vært i kirken før, noen er usikre, noen kjenner ingen av de andre, noen krever mye oppmerksomhet, noen bare glir inn i mengden. Alle kommer med sitt og forskjellige behov. Det kan også komme foreldre med spørsmål og bekymringer. Organiser registreringen, garderoben og annet godt slik at noen har tid og ro til å ta imot barna og foreldre til en god start.

Barna ønskes velkommen ved at leder(e) tar imot dem ved inngangen, gir navnelapp til å sette på brystet, og sender dem så videre til labyrinten:

Labyrinten

Tårnagentsangen kan gå i bakgrunnen, det gir stemning og gjør at den er lettere å øve inn seinere.

På vei inn i kirken går alle gjennom en liten labyrint (lag enkelt med å sette opp noen piler innimellom stoler eller benker; lag en passe kronglete løype) på vei frem til å sette seg. Agentene kan gå to og to sammen om de synes det er litt skummelt å gå alene. Langs løypen møter agentene noen poster for eksempel:

1. Bomstasjon: Kanskje barna har fått et felles passord i invitasjonsbrevet fra menigheten? Da kan de si passordet (for eksempel «kirketårn», «oppdrag», e.a.) til en leder som sitter langs løypen. De kan også få utdelt passordet når leder tar imot dem ved inngangen (eller få en påminnelse her).
2. Fingeravtrykk: Barna skal finne navnet sitt på en plakat, sette en finger på en stempelpute, og sette fingeravtrykket sitt ved siden av sitt navn.
3. «Laser Maze» (med tråd eller tape og små bjeller): Lag et stort nett av tråd, fest små bjeller på noen tråder. Klarer en av agentene å komme seg gjennom nettet uten å røre «laseren»?

Illustrasjonsbilde er hentet fra <https://www.itsalwaysautumn.com/diy-hallway-laser-maze-indoor-fun-for-kids.html>

4. Skattejakt: Barna skal på den siste posten i labyrinten stikke hånden sin nedi i en stor bolle/eske med ris, og lete til han/hun finner en velkomstkaramell (fox, e.l.). Husk å ha minst like mange karameller som påmeldte barn.

Ved utgangen av labyrinten kan åtteåringen få utdelt sitt personlige agentkort. Ta utskrift (fargekopi) og putt i plastlomme (fra materiell.kirken.no) eller laminer og lag et hull til nøkkelsnor, tråd eller sikkerhetsnål.

Det kan være lurt å servere frukt, en bolle eller annet og noe å drikke i hånden på vei ut av labyrinten (mens de venter på resten), eller ev. når agentene ankommer og står og venter på å få begynne labyrinten.

Kick off

Ha en liten samling for å snakke om regler under samlingen, hva er lov, hva ikke. Det kan være lurt å avtale et tydelig tegn som betyr «Nå må alle være stille og høre på». Øv på å bråke – og så være stille når stilletegnet kommer. Gjenta øvelsen 2-3 ganger.

Fellessamling med presentasjon. Alle presenterer seg med navn og agentnummer. Kan også ha et hemmelig tegn; f.eks «Oscar, agent 2011» (presenterer seg samtidig som at han gjør et eget hemmelig tegn han finner på der og da, som f.eks å klø seg på høyre skulder)

Tårnagentsangen. Øve på refreng og bro. Bruk gjerne innspillingen som bakgrunn og komp (også under gudstjenesten søndag), det gjør innøvingen lett og morsom!

Tørr-is i vann (gjørne mens Tårnagentsangen går i bakgrunnen). Agenter som har med seg lommelykter, kan være med å lage effekter ved å lyse i røyken som brer seg langs gulvet og utover i rommet. Se beskrivelse under.

Agentoppvarming

Ha øynene og ørene åpne for detaljer – de små tingene og tegnene du ikke vanligvis legger merke til.

Øvelse: Be alle om å lukke øynene: Med øynene lukket kan de få spørsmål som; hvilken farge har jeg på genseren/skjorten min? Hvilken farge er det på teppet vi sitter på? Har jeg på meg et sjal? Brillen? Husker du navnet på den som sitter ved siden av deg? Få en agent til å gjemme seg et sted i kirken mens de andre lukker øynene; denne skal lage en lyd de andre kan høre – men hvor kommer den fra? (alle med fortsatt lukkede øyne). La alle peke i den retning de tror lyden kommer fra idet de åpner øynene.

Tørris

Tørris er frosset karbondioksyd som holder en temperatur på ca minus 78 grader. Tørris brukes til vanlig til å holde ting kaldt. Ved å putte biter av tørris ned i vann, blir det dannet masse røyk.

Når **tørris** kommer i kontakt med vann omdannes blandingen til kald karbondioksid i gassform og kald fuktig luft. Dette forårsaker dannelsen av damp/røyk/tåke. Dette er flott og spennende effekt som er fasinerende for barna. Noen menigheter har tørris også i gudstjenesten, med stor suksess.

Slik gjør du: Du kjøper noen kilo tørris, gjerne dagen før, men må oppbevares kaldt, helst i en isoporboks, da tørrisen veldig lett fordamper. Ta på deg hansker og prøv deg fram med å slippe en liten bit tørris ned i et åpent kar med vann. Røyken vil sige ned på gulvet. NB: Ikke ta på tørrisen! Bruk hansker! Håndtering og bruk av tørris er kun for de voksne.

Husk god utlufting og ikke oppbevar tørrisen i en lukket beholder. Tørris går rett over fra fast stoff til gass (karbondioksyd, CO₂, samme som er i brus.)

Tørr-is selges av forskjellige forhandlere som du finner på nettet. Du kan også ta kontakt med Hydrogass som har avdelinger ulike steder i landet.

4.2 Oppdrag gruppenavn

Tidsramme: 10-15 minutt

Del tårnagentene inn i grupper, gjerne med en leder per gruppe. Disse gruppene kan være gjennomgående for hele helgen. De kan ha et fast møtested foran et bilde, et fast bord eller en fast kirkebenk.

Gruppenavn kan være bibelske navn, navn på kirkeklokkene eller andre lokale varianter.

Navn på kirkeklokkene

Mange kirker har flere kirkeklokker, og mange av disse har egne navn. Del gruppen opp, og gi de hvert sitt kirkeklokke navn. Dette passer godt når man skal dele gruppen i to eller tre.

GT-navn

I teksten under gir man gruppene navn ut i fra «agenter» fra det gamle testamentet.

Lederen forteller fra 4.mos 13, 1-27:

”Da israelsfolket vandret rundt i ørkenen på vei fra Egypt og mot det landet Gud hadde lovet dem, sendte Moses noen speidere av sted for at de kunne finne ut litt mer om landet de skulle til. Speiderne var høvdinger for de ulike stammene, og på en måte en slags agenter. Agenter er noen som undersøker hvordan ting er, speiderne Moses sendte ut skulle undersøke det nye landet om det var godt eller dårlig, hvordan menneskene, byene og trærne var. Speiderne skulle være modige og ta med seg noe av landets frukt. Etter 40 dager kom de tilbake, og de kunne fortelle om et land som fløt av melk og honning. De tok med seg granatepler og fikener og et sted skar de ned en drueklase som var så stor at to menn måtte bære den mellom seg på en stang! Disse 12 speiderne hadde ulike navn, og gruppene vi skal dele inn i nå, skal få slike ekte speider- eller agentnavn:”

- Sjammua
- Sjafat
- Kaleb
- Jigal
- Hosea (dvs Josva, se 1. Mos 13, 16)
- Palti
- Gaddiel
- Gaddi
- Ammiel
- Setur
- Nakbi
- Ge’uel

Det er neppe bruk for alle tolv navnene, men plukk de dere liker best! Eller kanskje en har bruk for alle for å dele i små nok grupper til å kunne gå opp i tårnet på en trygg måte! (I noen kirker er dette et kunstmotiv: To menn som bærer en drueklase på en stang! Finn det!)

NT-navn

Velg ut personer fra Bibelen som gruppenavn, og gi gruppa i oppgave å lese i Bibelen hvem dette er (med hjelp fra en voksen). Dersom kirken har bibelske personer avbildet rundt om i kirken – kan det være fast møtested for gruppen.

Eksempel på bibelske personer:

- Døperen Johannes
- Sakkeus

- Bartimeus
- Maria
- Marta
- Lasarus
- Lukas
- Jakob
- Peter

4.3 Oppdrag kirkerommet

Tidsbruk: 30-90 minutt

Forberedelse

- Gå selv på oppdagelsesferd i kirkerommet! Mye av metodikken som foreslås kan også brukes i en forberedelsesgruppe med ungdom og voksne.
- Velg øvelser og aktiviteter som passer i *din* kirke. I en stor katedralkirke passer det bra med klang- og størrelsesøvelser, i en gammel trekirke kan man kanskje oppdage bruksspor og spesielle lukter, i en arbeidskirke er det kanskje mange materialer, farger og former.
- Bruk god tid. Ikke stress. Å utforske kirkerommet kan ta mye tid. Ha tid til samtalene! Less is more! (Men ha nok aktiviteter i bakhånd, slik at du er klar for både avbrekk (lek og sprell) og innhold/oppgave.)
- Ser det fint ut i kirka? Ryddig og rent, blomster, tente lys, vann i døpefonten osv.?
- Tenk gjennom:
 - Hvem kommer? Hva vet vi om barna? Noe som må tas hensyn til? Når noe uforutsett skjer, hvem har ansvar? Hvordan reagerer vi på uro, stygge ord, mobilbruk, ...?
 - Hva ønsker vi med opplegget?
 - Hva ønsker vi å formidle? Hvilke sider av menigheten ønsker vi at barna og foreldre blir kjent med?
 - Hva ønsker vi ikke å formidle?
- Alle øvelser og aktiviteter kan organiseres som agentoppdrag. Bruker dere lommelykt, forstørrelsesglass o.l. kan disse gjerne brukes.

Utforsk rommet

Velg ut noen aktiviteter, og ha god tid til å gjennomføre det!

- **Bli kjent**
Tid: 10 min
Del ut laminerte detaljbilder fra kirkerommet (del av et bilde, del av et ornament, liten detalj på alteret, et spesielt materiell ... finn bilder som en ikke nødvendigvis oppdager med en gang). Oppdrag: finn detaljene.
- **Finne yndlingsplassen**
Tid: 10-15 min
Gå rundt, finn yndlingsplassen sin, sitte/stå/ligge litt der. Evt. kan alle barn få en blomst/kvist eller et papirhjerter og legger det på yndlingsplassen sin. Her kan litt dempet piano- eller orgelmusikk bidra til en rolig atmosfære.
- **Utforsk klangen**
Tid: 5 min
Når alle er stille, hva hører dere? Bruk en regnstav, et instrument, en syngebolle e.l. og lytt. Hvor lenge hører dere lyden?
- **Materialer og farger**
Tid: 10 min
Hvilke materialer finner dere i kirken? Hvilke farger? Hvor er det lyst, hvor er det mørkt? Hvor kommer lyset ifra? Hvordan føles rommet med fingrene?
- **Stort rom**
Tid: 15 min
Hvor høy er kirken? Med hjelp av en heliumballong med lang bånd kan dere måle. Så er det fint å legge seg i en lang rekke så langt dere har målt. Hvor mange

barn må ligge etter hverandre for å nå kirkens høyde? Er kirken like lang som den er høy? Dere kan også måle hele kirkerommet ved å telle skritt.

- **Om kirken**

Tid: 15 min

Hvilken form har kirken? Bruk et papirmal som illustrasjon.

Hvor gammel er kirken? (Det er ikke først og fremst viktig å fortelle nøyaktig hvor gammel kirken er. Kirken er gammel for barna uansett (hvis den ikke er nettopp bygget). Interessant er samtalen om alderen. Hva ser gammelt eller spesielt ut? Hvorfor tror du det er gammelt? Finner man spor etter mange mennesker? Hvem har vært her?)

- **Takmaleri**

Tid: 10-15 min

Ligg på gulvet og se opp i taket. Her passer det fint med rolig musikk. Etterpå forteller dere hverandre hva dere har sett.

- **Hvem bruker kirken?**

Tid: 10-15 min

Finn spor etter mennesker i kirkerommet. Hva finner dere? Hvem har vel vært her? Hva gjør menneskene her?

[Inventar og symboler i kirkerommet](#)

Viktig: ikke hold miniforelesninger om symbolene, men inspirer til undring og egne oppdagelser.

Kan organiseres som stasjoner med smågrupper med en leder per stasjon. Da kan man ha enkle aktiviteter til hver stasjon, men det er ikke nødvendig. Tidsbruk ca. 15 min per stasjon avhengig av gruppestørrelsen, men kreative oppgaver kan ta 20-30 min.

- **Alter**

Hvorfor står det et bord i kirken? Kan man gå rundt? Hva er på bordet? Når vi hvisker fra alteret, kan et barn høre det bakerst i kirken?

Aktivitet: en liten matpause med druer, kjeks og saft.

- **Prekestol**

Hvordan er det å stå der og snakke? Hvordan er det å høre på?

Aktivitet: Prøve å snakke fra prekestolen. Ha gjerne en enkel kort setning (korte ord, store bokstaver) eller tekst klar for de som ønsker å prøve å lese noe fra prekestolen. Og hvordan er det for de som hører på?

- **Døpefont**

Legg frem et hvitt håndkle, en vannmugge, en såpe og et lys ved døpefonten. Hvorfor ligger det her? Noen har kanskje lyst å fortelle fra en dåp de har vært med på? Du kan også vise noen forskjellige bilder fra dåp. Ta forsiktig på vannet. Er det noen symboler på eller i nærheten av døpefonten? Hvorfor?

Aktivitet, hvis alle er døpt (!): Ha en liten dåpspåminnelse, vann i pannen eller på hånden, alle tenner et lys e.l.

Aktivitet: Hvert barn får lage et enkelt navnesmykke med bokstavperler.

- **Kors/alterbilde**

Prøv å ha en åpen tilnærming. Hva ser dere? Kjenner dere noe igjen?

Aktivitet: Alle lager sitt eget kors.

Aktivitet: Bruke et laminert bilde av alterbildet eller korset til å lage et puslespill. Gruppen skal pusle det sammen. Slik skjerper man blikket på detaljene på bildet.

- **Kirkeskip**

Mange kirker har et skip hengende i midtgangen. Hvorfor det? Hvorfor kaller vi kirkerommet for et kirkeskip? Hvilke bibelfortellinger husker man om båt?

Aktivitet: Brette en papirbåt: vi er alle en del av kirkens fellesskap

- **Vinduer**

Oppdag bilder, mønstre og farger. Hvis solen stråler gjennom, bruk hvite ark for å fange lysene og fargene.

Aktivitet: lag glassmaleri, se f.eks. hobbyassistenten.no

- **Orgelet**

Med enkle fløyter (også dommerfløyter, bursdagsfløter o.l. kan brukes) i forskjellig størrelse kan man forklare hvordan en orgel fungerer. Orgelet kan uttrykke veldig mye uten ord. Barna kan nevne forskjellige følelser eller hendelser og organisten kan uttrykke det på orgelet.

Kanskje barna kan spille litt selv, eller synge sammen med orgelet.

- **Andre symboler**

Ta utgangspunkt i din kirke. Hva er spesielt? Spesielle symboler og annet. Finnes et skip, gjør noe ut av det. Noe som finnes mange av i kirken, noen kirker har f.eks. mange kors, fugler, engler e.l. Hvor mange finner dere? Ser de forskjellig ut?

Putt mange små gjenstander i en kurv som finnes i din kirke f.eks. en plastblomst, en liten engel, et kors, et lite dukkehusbord, gull, et lys, en liten flaske vann, et tall, en liten fugl og mye mer. Disse må ikke ligne tingene i kirken. Dekk over med en duk. Alle trekker en gjenstand og finner den i kirkerommet. Noen ting finner man kanskje flere steder.

- **På oppdagelsesferd uten planlagte stasjoner**

Tid: avhengig av gruppestørrelsen

Del ut laminerte kort med spørsmålstegn. Alle barn går rolig rund, gjerne til musikk, og finner et sted der de lurar på noe. Så går gruppen rundt fra spørsmål til spørsmål å prøver i fellesskap å finne svar.

Ute

Kirken kan selvsagt også utforskes utenfra.

- Går rundt kirka. Hva er typisk for en kirke fra utsiden?
- Hvor høy er kirken? Hvor mange skritt bruker vi for å gå rundt hele kirken?
- Hør på kirkeklokkene. Hvor mange klokker ringer? Hvor langt kan man høre de?
- Noe spesielt ute? Bilder, kirkegård, monumenter? Hva forteller de?

4.4 Oppdrag tårnbesøk

Tidsbruk: ca 30 min

Har kirken et tårn som kan besøkes? Gjør det!

Er det ikke mulig, la oppdraget dreie seg inn mot en oppdagelsestur i kjelleren, til hemmelige rom, korridorer eller tunneller, til kirkegården, til safen i kirken, til prestens klesskap, eller til andre hemmelige eller lite besøkte steder i kirken/bygningen.

Det går også an å finne/ta bilder av klokkene, og henge opp bildene rundt om i kirken, - og lage en rebus til. Da er det fint om inskripsjonen på klokkene kommer godt frem på bildene. Da kan oppdraget/rebusen være å finne alle bildene og sette sammen ordene fra inskripsjonen slik den skal lyde, med ordene og ev. tallene i riktig rekkefølge.

Del tårnagentene inn i grupper, og gå i tårnet puljevis. De tårnagentene som ikke går i tårnet gjennomfører andre oppdrag som passer med færre deltakere eller mindre støy.

NB: Husk at en del tårnagenter kan ha høydeskrekk, og være redd for å klatre opp i et usikret tårn. Det er viktig å respektere dette – ingen skal tvinges opp i tårnet. Samtidig kan en god forklaring på forhånd eller en trygg hånd gjøre turen gjennomførbare.

Kodeoppdrag

Oppdrag er å se om tårnagentene finner noe som står inni eller utenpå kirkeklokken(e).

Det er ofte en inskripsjon; et bibelvers, en dato, navn eller andre inskripsjoner. Hvis det ikke står noe på klokken(e), kan lederne ordne med en hemmelig melding eller kode til agentene, som festes med tape eller tack-it.

Fortell om kirketårn og kirkeklokke

Les vedlegget «Om symbolene i kirkerommet – og om kirkeklokker og klokketårns betydning» for å kunne føre en samtale om hvorfor man har kirketårn og kirkeklokker på kirken.

- Hvilken funksjon hadde de før?
- Hvilken funksjon har de i dag?
- Hvorfor har vi egentlig kirketårn og kirkeklokker?
- Hva betyr de?

Syng gregorianske salmer

Tre gregorianske salmer (noter og lydfil fra Ung Kirkesang i Ressursbanken) – en tidsreise til middelalderen med enstemmig sang uten instrumenter, der teksten er i fokus!

Syng med kirkeklokka: Bruk en trepinne eller tresleiv å slå på kirkeklokka (da blir det ikke så høy lyd). Grunntonen (ofte en C eller G) kan brukes som bakgrunn for å synge f.eks «Vær meg nær O Gud».

4.5 Oppdrag tårnbygging

Tidsramme: 30 min

Agentene deles i grupper.

Konkurransen går ut på å bygge det høyeste tårnet i løpet av 15 minutter, med utdelte «midler» - og kun dette. Det høyeste tårnet som er *stående* når tiden er ute – vinner. Det er mulig å gjøre flere varianter:

- **Marshmallow og spagetti:** Del ut ca 20 marshmallow og ca 50 spagettier. Tårnagentene skal bygge et tårn ved at marshmallowen er hjørnesteiner og lim, og spagettien er «dragere».
- **Plastkopper:** Del ut 25-30 plastkopper hvis dere har (ikke bruk engangs) eller evt. pappkopper, som det skal bygges med. Tårnagentene kan velge å sette to kopper mot hverandre å prøve å få et høyt tårn, eller bygge en pyramide.
- **Byggeklosser:** Mange menigheter har duploklosser, lego eller tre-klosser. Del ut likt antall til alle og start tiden.
- **Kroppene sine:** Bygg den høyeste pyramiden. Bør gjennomføres med god hjelp fra leder og på mykt gulv.
- **Salmebøker:** Hvem kan bygge det høyeste tårnet av salmebøker uten at de faller ned?
- **Fyrstikkesker:** Be Kirketjeneren ta vare på fyrstikkesker – og bruk dem i konkurransen.
- **Sko:** Alle i gruppa tar av seg skoene, og konkurrerer om å bygge det høyeste tårnet av sko!

Alle kan vinne, det høyeste, laveste, fineste, mest kreative osv.

4.6 Oppdrag politibesøk

Tidsramme: 15-30 minutt

Som agenter vil man alltid lære mer, og hva passer vel bedre enn å få besøk av en ekte politietterforsker? Dersom det er mulig: å invitere en eller flere representanter for det lokale politiet - til å komme med lure etterforskningstips. Foreslå 15-20 minutt, som ikke er for omfattende. Ofte har politistasjonene politistudenter som har mulighet til å bli med.

Kanskje kan de vise hvordan de pleier å ta fingeravtrykk? Eller gi tips til hvordan man kan bruke forstørrelsesglass? Eller røpe andre yrkeshemmeligheter?

Kontakt den lokale politistasjonen i god tid for å planlegge dette!

En aktivitet kan være at alle tar fingeravtrykk på en stempelpute, og skal utforske sitt fingeravtrykk gjennom forstørrelsesglass.

4.7 Oppdrag bygg en kirke

Tidsramme: minst 20 minutter

Hva er en kirke? Hva må være med? Må en kirke se ut på en spesiell måte? Hvordan ser drømmekirken din ut? Og hva finnes i den? Dette kan det være interessant å finne ut av sammen. Gjennom dette oppdraget skal tårnagentene få lov til å designe sin egen kirke. Til slutt kan man se på kirkene som er blitt designet og snakke om valgene tårnagentene har tatt.

Denne oppgaven kan være fin å gjøre etter at kirkerommet og inventaret er utforsket.

Gruppearbeid

Del agentene inn i grupper, og del ut tegnesaker og eventuelt byggemateriale. Det kan være lego, byggeklosser, pappkasser, limstift, tusjer, hyssing, plastfolie osv.

Gi følgende oppgave:

Hvis det ikke fantes noe kirke her nå, hvordan hadde dere bygget en, hvordan hadde den sett ut? Hva hadde vært med? Bruk 20 minutt på å tegne [og bygge] deres egen kirke.

Her er det viktig at oppgaven gis mest mulig åpent. Ikke gi begrensende spørsmål «skal dere ha kirkebenker eller stoler», men spør heller: Skal man stå? Skal man sitte? Skal man ligge? Skal man bevege seg?

Oppsummerende samtale

La hver gruppe få presentere sin kirke. Still undrede spørsmål ved særegenheter.

Dere kan ha en oppsummerende samtale om hva som trengs for å kunne kalle noe en kirke:

- Må det være kirketårn?
- Må det være orgel?
- Må det være prekestol? Lesepult?
- Må det være kirkebenker? Stoler?
- Må det være alter? Alterring?
- Må det være et kors i kirken?
- Kan man ha kirke i en gymsal? I et basseng? Hvorfor eller hvorfor ikke?

4.8 Oppdrag gudstjeneste

Tidsbruk: 40 min

Se også «Tips til planlegging av gudstjenesten» under Planlegging!

Fordeling av oppdrag under gudstjenesten

Fordel oppgaver mellom agentene eller agentgruppene:

Tekstlesing, samle kollekt, lese bønner, forsanger, pynte/lage alter, lage bønnevandring, ringe i klokkene, dele ut salmebøker, bære prosesjonslys osv.

Øve

Agentene som skal medvirke i gudstjenesten bør få god tid til å øve på det de skal gjøre, for å føle seg trygge.

Tegn til tale

Bruk filmer fra Døvekirken til å øve inn liturgiske ledd (velsignelsen eller gloria) eller enkle bibelvers (den lille bibel eller den gylne regel).

Fordypning i bibelteksten

Dersom det er tid og ønskelig, går det an å bruke tid på å fortelle tårnagentene om søndagens bibeltekst. De kan få mulighet til å komme med innspill til prekenen.

Søndagsskolen Norge har utviklet tips og ideer om mange bibeltekster, for eksempel dramatiseringer som du finner i Sprell levende, som du finner på sondagsskolen.no.

Lage utdelingsmateriell

Klipp ut symbol: hjerter, bibelblomster eller duer, som kan deles ut i løpet av gudstjenesten eller ved utgangen.

4.9 Oppdrag Agentsalme

N13 nr 561: Midt i vår verden, her hvor vi bor

Denne salmen kan opne for ein refleksjon rundt kyrkjebygg generelt, og rundt det spesifikke kyrkjebygget vi er i akkurat no.

Refleksjon

Reflekter rundt teksten i første vers. Til dømes stille eit par av følgande spørsmål:

- Korleis kan kyrkjebygget vere «tegn på vår tro»?
- «Midt i vår verden, her hvor vi bor»...har vi sett eller vore inne andre kyrkjebygg enn det vi sit i akkurat no? I Norge eller i andre land? Kor mange kyrkjebygg finst det i Norge?
- Kan vi sjå/oppleve at lyset og mørke møter kvarandre i det kyrkjebygget vi sit i no?
- På kva måte kan ein seie at himmel og jord møter kvarandre? Gjerne snakke om alteret og nattverden, der vi får «himmelsk mat» som skal styrke kroppen og sjela.

I tekstane under finn vi nokre kjenneteikn på kyrkjebygget. Sjå på versa to til seks i salmen, finn eit kjenneteikn i kvart vers, som må til for at bygget skal kallast ei kyrkjebygg.

- (vers 2: «tårnet», vers 3: «muren», vers fire: «klokker», vers fem: «et rom for lovsang og bønn», vers seks: «rettet mot øst». Det finst nokre unnatak, kyrkjer som av særskilte årsaker ikkje er plassert øst-vest).
- Finn eitt eller fleire symbol i teksten og leit i kyrkjerommet om de kan finne att symbolet der. Samtale om kva symbolet betyr. Kjenner du til andre symbol i kvardagen som betyr noko for deg? Kva kan vere fint med symbol? Det kan minne oss om noko som er viktig, som har verdi for meg osv.
- Gjerne få besøk av ein lokal arkitekt som kan fortelje om byggekunst og kyrkjebygg, og kva som er spesielt med akkurat det kyrkjebygget vi har hos oss. Barna kan få utdelt planteikningar av kyrkjebygget, og teikne inn både viktig inventar og kvar dei finn dei ulike symbola.
- Lære eitt eller fleire vers, med eller utan akkompagnement. Ein stor fordel at den som lærer bort kan melodien og teksten utanåt. Ha ein god og fast rytme ved innøving. Legg songen i eit toneleie som ligg godt for allsong med barn, gjerne i Ess-dur, som den står i, der melodien ikkje går for høgt opp eller langt ned i toneleie.
- Salmen kan gjerne brukast i tårnagentgudstenesta. Kyrkjemusikaren kan kanskje spele saman med barn frå tårnagentgjengen, eit vers kan spelast av eit soloinstrument. Gjerne dele inn i grupper, slik at gutane og jentene har separate øvingar og lærer kvar sine vers. Det kan vere enklare å øve inn salmen i mindre grupper. I gudstenesta kan ein synge den same salmen og dele opp på same måte.
- Barna kan teikne eller fargelegge malar med ulike symbol og kyrkjeleg inventar frå eige kyrkjebygg. Teikningane kan danne grunnlag for ei utstilling til dømes i våpenhuset eller i det rommet der ein serverer kyrkjekaffi etter gudstenesta. Dei barna som vil det kan få vise sine teikningar på powerpoint under gudstenesta, i dei kyrkjebygga der dette høver godt, medan kyrkjelyden syng salmen.

Nyttig bakgrunnsmateriale:

Kyrkjebygget

Kyrkjebygga representerer norsk kulturarv gjennom tusen år. Ingen annan offentleg bygningstype finst spreidd over hele landet, på same måte som kyrkjebygga, eller

representerer ei så lang, kontinuerlig historisk utvikling. Kyrkjebygget var lenge det einaste offentlige bygget mange stader i Noreg. Kyrkjebygga vart sentrale i utforminga av byane og omlandet. Ingen andre kulturminnegrupper er sterkare identitetsskaparar, landet sett under eitt. Framleis har sjølv dei eldste kyrkjene den same opphavlege funksjonen, sjølv om utforming og stil har endra seg i takt med tida og bruken av kyrkjebygga.

På ein særleg måte bidreg kyrkjebygga til å verkeleggjere paragraf 16 i Grunnlova, der det står at Den norske kyrkja «forbliver» Noregs folkekyrkje. Kyrkjebygga, med spir som ofte ragar høgt i terrenget, og med kyrkjeklokker som minner om og kallar inn til Guds hus, viser og at kyrkjene er tydeleg til stades for heile folket.

Det heiter at kyrkjerommet skal vere bygd på teologi, difor vil ein kunne sjå at kyrkjene gjennom tidene har fått ulike uttrykk og utformingar. Prinsipielt er det to forskjellige grunnformer, langkyrkja og sentralkyrkja. Felles for dei fleste kyrkjene er at dei strekker seg mot himmelen, slik lovsongen og bønna stig opp til Gud.

Den grunnleggande ideen for langkyrkja er ein horisontal akse som strekker seg frå vest til aust. Dette er grunnen til at dei fleste kyrkjene er orientert mot aust, som eit symbol på livet, livsvandringa, frå død til liv. Orienteringa mot aust bygger på at vi trur Jesus kjem att, slik sola står opp i aust, og den nye dagen gryr.

Sentralkyrkjerommet, eller det sirkulære kyrkjerommet, er eit rom der fellesskapet og samlinga rundt nattverdbordet er sentral. Sentralkyrkjene har ein vertikal akse, ein akse for kontakten mellom Gud og menneske. Møtet mellom Gud og mennesket skjer her og no, og Guds himmel kjem ned til menneska.

Fellestrekk ved alle kyrkjebygg er at dei inneheld eit altar, ein altarring, preikestol og døypefont. Utforminga kan variere mykje - etter byggeår, stil og behov i kyrkjelyden.

Nokre av dei viktigaste symbola i kyrkja

Det å uttrykke seg gjennom symbol er typisk for mennesket og har også fulgt den kristne trua frå byrjinga. Symbola rammar inn gudstenesta i den kristne kyrkja, dei minner oss om trua og dei grunnleggande verdiane som ligg i trua.

- Krossen er det sterkaste kristne symbolet. Krossen symboliserer Jesu oppstode og siger over døden. Krusifikset med ein korsfesta Kristus symboliserer noko av det same, Jesu død for oss.
- Ein trekant med eit auge i midten symboliserer Gud som heilag og treeinig.
- Fisken som symbol vart teken i bruk av dei første kristne, og blir òg nytta i dag, som eit symbol på at ein er kristen.
- Lys symboliserer Jesus, som sa han var «verda sitt lys».
- Dua symboliserer dåp og Den Heilage Ande. Ein flamme eller ei ildtunge symboliserer òg Den Heilage Ande.
- I mange kyrkjerom heng eit skip ned frå himlinga. Skipet peikar på at vi seglar på livsens hav.
- Alfa og omega-teikna symboliserer ein start og ein slutt.
- Sirkelen symboliserer æva, og peiker på heilskap og det fullkomne.
- Eit kvadrat er symbol på det jordiske, med dei fire verdshjørna
- Alteret, eller nattverdbordet, symboliserer nattverdfellesskapet, og er eit symbol på Kristus.
- Akset symboliserer vandringa gjennom livet.
- Desse symbola er eit lite utval av alle kristne symbol som er i bruk.

4.10 Oppdrag symboljakt

Tidsramme: 20 min

Åpen samtale

Hva er et symbol? Hvilke symboler kjenner barn? Spør tårnagentene om de kommer på noen symboler utenfor kirken, i hverdagen og på skolen. Vis eventuell noen kjente symboler på bilder, som hjerte, skilt osv. Spør om de ser noen symboler i kirken – og om de vet hva det betyr.

(Flere tips og inspirasjon om symboler finner du i Tips til planlegging av gudstjenesten og i Oppd(r)ag Kirkerommet. Under Planlegging finner du litteratur til temaet.)

Agenttips

Presenter tre viktige agenttips, som er viktige i gjennomføringen av oppdraget:

- Let, så skal dere finne
- Ha øyne og ører åpne
- Samarbeid

Oppdraget

Oppdraget i symboljakten er å finne flest mulige symboler i og rundt kirken, ved hjelp av lommelyktene. En fra hver gruppe, som har fått spesiell opplæring, kan få i oppdrag å ta bilder av symbolene, med mobil eller kamera. Agentene kan også bruke notatbøker til å tegne symbolene de finner.

Når agentene samles igjen, kan for eksempel hver gruppe fortelle om et symbol de fant under sin symboljakt. Kanskje har de også et forslag til hvordan man kan forstå dette symbolet?

Lederne som følger med gruppa skal i størst mulig grad la tårnagentene styre, men selvsagt svare på spørsmål. Dersom lederen ikke vet hva, eller om noe er et symbol, går det helt fint – det skaper en fin undredialog i gruppa.

Etterpå tar en av lederne ansvar for å samle utvalgte bilder på en powerpoint som kan vises under gudstjenesten og/eller kirkekaffen søndag.

Mulige elementer i kirken

- Prekestolen
- Dåpsfatet/døpefonten
- Lysestaker
- Lysgloben
- Kirketårnet
- Greske bokstaver eller andre tegn
- Kors
- Altertavlen
- Prestens klær og fargene og bokstavene eller tegnene på klærne
- Dukene
- Nattverdalken
- Blomstene
- Alterringen
- Interiøret, kunsten og utsmykningen i kirken ellers.

Les kapittelet om Kirkerommet i *Liturgisk verksted for barn*. Heftet ligger gratis i Ressursbanken.

Symbolforklaring

Les Kristne symboler – en elementær innføring av Ragnar Skottene for grundig innføring.

Det går også an å søke på [snl.no](http://denstoredanske.dk/Symbolleksikon) for å finne betydningen av et symbol, eller bruk dansk symbolleksikon: <http://denstoredanske.dk/Symbolleksikon>

Her er en rask innføring i noen kristne symboler:

- **Fisken:** Det første kristne symbolet, og var et hemmelig tegn for de første kristne, for å spørre om den andre var kristen. Fisken ble til på grunn av bokstavkombinasjonen: ordet ICHTYS (Jesus Kristus Guds Sønn Frelser), som betyr fisk på gresk.
- **Korset:** Korset var en av de verste måtene å henrette fanger og forbrytere på, og betydde en lang og pinefull død. Korset symboliserer vår tro på Jesu død for vår skyld.
 - **Den lidende Jesus:** Et kors med Jesus hengende på, symboliserer den lidende Jesus som døde for våre synder.
 - **Den oppstandne Jesus:** Et tomt kors symboliserer den oppstandne Jesus som har vunnet over døden.
- **Kristusmonogram.** Kristusmonogrammet er en X og en P satt sammen. På gresk er dette tegnene for K (chi) og R (ro), som er de første bokstavene i navnet Kristus.
- **Alfa og omega:** Første og siste bokstaven i det greske alfabetet, og viser at Kristus er begynnelsen og slutten.
- **Due:** Symbol på den hellige Ånd. Da Jesus ble døpt av døperen Johannes, viste den hellige ånd seg som en due. Korset og duen er de fremste økumeniske symbolene, som brukes i alle kristne kirker.
- **Ild:** Gud viste seg gjennom ild for Moses i den brennende busken, og som en ildsøyle for israelsfolket i ørkenen. På pinsedagen kom den hellige Ånd som ildtunger på hodene til disiplene.
- **Lysglobe:** Jesus er verdens lys.
- **To lys på alteret:** Jesus er sann gud og sant menneske / Jesus er verdens lys for både jøder og ikke-jøder.
- **Påskelys:** Blir tent i påsketiden og mange kirker tenner dåpslys ut fra kristuslyset.
- **Trekant med øye:** Øyet er et av de eldste symbolene på Gud: Gud er alltid hos oss og ser oss alltid. De tre sidene i trekanten symboliserer treenigheten: Gud, Jesus og Den Hellige Ånd.
- **Hånd:** Et av de eldste og mest vanlige symbolene på Gud (bare tenk på skapelses-bildet i Peterskirken). Guds hånd rekkes til oss for å være oss nær og hjelpe oss.
- **Lutherrose:** Opprinnelig Martin Luther sitt personlige segl, men ble allment for den lutherske kirke. Korset i hjertet symboliserer troen på Jesus. Det røde hjertet viser liv og kjærlighet. Den hvite rosen representerer glede og fred. Blåfargen reflekterer himmelens herligheter, og gullringen symboliserer evighet og uendelig rikdom.
- **Hyrde/sauer:** Henspiller på lignelsen om den bortkomne Sau, og Jesu ord om at han er den gode hyrde som passer på.
- **Lam:** Jesus Kristus er «guds lam som bærer verdens synd», som blir ofret for å frelse verden. Refererer til lammet som ble slaktet i Egypt når Gud gikk forbi de som hadde slaktet et lam.
- **Tre:** Det guddommelige tallet (treenigheten)
- **Fire:** Den skapte verden (fire verdenshjørner)
- **Fem:** Adventsstjerner har ofte fem kanter: En for hvert verdenshjørne, og den femte «rett ned» på stallet i Betlehem: Jesus ble født i Betlehem for hele verden.

- **Syv:** Syvarmet lysestake, syv i kunsten: det symbolske tallet for Guds openbaring (3+4), og symboliserer det fullkomne: I bibelen: syv skapelsesdager, syv lysestaker, syv menigheter osv.
- **De fire evangelistene:** Engel, Løve, okse og ørn. Hentet fra Esek 1,4-10 og Åp 4,2-8.
- **Tornekrone:** Jesu lidelse
- **Hjerte:** Kjærlighet – Jesu hjerte er et symbol på hans kjærlighet og levende nærvær.
- **Kirkeskipet:** Refererer til Noahs ark og understreker at kirken er et sted der frelsen når menneske.
- **Maria:** Et viktig bilde for kirken – Kirken blir sett på som de troendes mor.
- **Liturgiske farger.**
 - Rød: Pinsen (ild) og martyrdager (blod)
 - Hvitt: Glede, fest og renhet. Jul og påske.
 - Fiolett: Forberedelse, oppgjør, sorg. Advent, faste og gravferd.
 - Grønn: Vekst og liv. Vanlige kirkeårsdager.
- **Trikvetra:** Tre ovaler bundet sammen. Førkristent symbol med tre ichtyssymboler bundet sammen. Symboliserer treenigheten.
- **Peter:** Framstilt med nøkler eller et oppned kors.
- **Apostelen Johannes:** Framstilt med et giftbeger med en orm i (legende).
- **Paulus:** Framstilt emd et sverd eller bok.

4.11 Oppdrag kirkeskattene

Opplegg fra IKO ligger i Ressursbanken. Skattejakt i kirken passer fint sammen med utdeling av boken «Skatten i Liljadal».

4.12 Oppdrag agentmat

Tidsramme: minst 20 min

Alle agenter må ha mat! I hvor stor grad agentene selv kan delta i forberedelsene til måltidet kommer an på antall deltakere, antall voksne medhjelpere, lokalitetene og den valgte meny.

Ikke vent for lenge med å spise. Ha gjerne en kort rolig aktivitet rett før maten. Spis gjerne et annet sted, hvis mulig, i et ekstra rom, med færre ting som forstyrrer. Ro ned før dere går inn i det rommet. Alle voksne sitter spredt blant barna og spiser sammen med dem og snakker med barna. Gi tydelig beskjed om hvordan dere ønsker at måltidet foregår: er det greit å gå når man har spist ferdig eller venter vi til alle er ferdig?

Ønsker du å roe ned en gruppe barn som er veldig høylytt kan du leke Høyt-lavt: Alle sitter/står i ring. Når du har fingeren foran munnen må alle være stille, når du fjerner den fra munnen kan barna skrike så høyt de kan. Dette kan dere leke litt og bli mer og mer stille (før dere går til bordet).

Det kan være fint å ha en quiz, kryssord eller en annen type fellesskapsaktivitet mens man sitter ved bordet. Noen steder har de delt opp gruppa slik at mens noen har oppdrag i tårnet, har noen i oppdrag å spise, så bytter man. Ved begge disse oppdragene kan det være fordeler med å ha en mindre gruppe: Det blir lettere å få ro, pluss at det mange steder ikke er mulig å gå så mange opp i tårnet samtidig.

Menyforslag

Et varmt måltid anbefales! Vurder kapasitet til at tårnagentene kan være med å lage maten, eller om ledere/foreldre skal lage maten. Husk å ta hensyn til allergier og dietter!

- **Åttetallspizza.** Pitabrød eller polarbrød legges mot hverandre, og agentene får velge og plukke selv hva de vil ha på sitt åttetall/sin pizza. Kjøttsaus, ost, tomat, pølse, mais, pepperoni, ananas, eller annet.
- **Agentsuppe:** Grønnsaksuppe.
- **Flaggermusgryte:** Tomatsuppe med «pastasløyfer».
- **Edderkoppmuffins.** Muffins dekorert med glasur og non-stop som mønster og biter av lakrislisser som bein – stikkende ut av muffinsen! Toro har en pakke med langpannesjokoladecake (men kan brukes til muffins) uten spor av melk eller nøtter – da kan de fleste spise!
- **Sjokoladecake:** Sjokoladecake med fotavtrykk. Lag sjablone med papir og dryss over med melis. Fotavtrykket finner du under Kommunikasjon. Print ut arket og klipp ut, det går enlest med hjelp av en hobbykniv på et mykere underlag, tykk papp e.l.
- **Signe maten:** Ressurs i Ressursbanken med spennende, sunne og gode matoppskrifter for trosopplæringstiltak.
- **Crispy flaggermusvinger:** Stek kidneybønner, mais, paprika og vårløk sammen med tacokrydder og tacosaus. Bland det med trekant-nachos i en ildfast form og ta revet ost over. Gratineres i ovnen i ca 10-15 minutter. Serveres med rømme og tacosaus, og eventuelt guacamole.
- **Smoothie:** Kjøp frossenpakker med frukt/smoothieblanding, og kjør i blender med yoghurt, kulturmilk eller mandelmilk. Tilsett honning og/eller eplejus for å få den søtere.

Bordaktiviteter

Noen liker også å skrive ut «hjernetrim» (under Aktiviteter), oppgaver som kan løses av agentene. Samtidig kan måltidet være en fin arena for å få slappe av og bare prate med andre tårnagenter og voksne.

Bordvers

Dersom det er tid – eller man må vente på maten – kan man lære et nytt bordvers, eller snakke om teksten i bordverset. Hvem er det vi synger for/til? Hvem takker vi?

- «Tusen takk!» - nytt bordvers fra Søndagsskolen:
https://www.youtube.com/watch?time_continue=15&v=YOeKbDYeWel
- «Mat og drikke på vårt bord» - livssynsnøytalt men reflekterende bordvers fra Eivind Skeie:
<https://www.flickr.com/photos/eyvindskeie/3282198843>
- «Herre, din jord bærer mat nok for alle» - som agenter har vi et ansvar for å dele med de rundt oss.

4.13 Oppdrag samisk nasjonaldag

Hentet fra ressursheftet «Markering av samisk nasjonaldag med barn og unge i menigheten», utgitt av Samisk kirkeråd, 2016

Mange arrangerer Tårnagenthelg i februar, og da kan det passe fint å markere samisk nasjonaldag som feires 6. februar.

Samisk nasjonaldags-markering med tårnagenter

Med denne aldersgruppa kan markeringen av samefolkets dag gjerne både være teoretisk og praktisk.

Teoretisk

Barn kan gjerne få møte historien om Elsa Laula Renberg, som er en spennende fortelling for barn. Historien har både vært dramatisert som teater og fortalt gjennom bøker og andre muntlige kilder. Elsa Laula Renberg kalles blant annet samenes Jeanne d'Arc, og var en tydelig forkjemper for samenes rettigheter.

I tillegg er språk et fint tema å snakke om. Vi har flere offisielle språk i Norge, og samisk betegnes ofte bare som samisk. Salmene i salmeboka kan være en fin inngangsport til samtale om språk.

Alle kan prøve på å synge på samisk, slik man i mange barnekor synger på mange andre språk.

Salmer som kan synges

Samefolkets sang, N 13 758. Sangen finnes på alle tre offisielle samiske språk og på norsk i salmeboka.

- Nordsamisk: Várrečohkain várdán / Høgt oppunder fjellet N 13 306
- Sørsamisk: Aarehke biejjie / Morgon mellom fjella N 13 796
- Tjaebpies iehkedsbiejjie / Fager kveldssol smiler N 13 817
- Lulesamisk: Májnnut Hærráv / Lovsyng Gud N 13 370

Film

Bruk søkefunksjonen på nrk.no, eller se etter linker i ressursbanken.no

- ieZár (selfie), 12 ulike nordsamiske barn forteller om seg og sitt liv
- Laara jih Leisa, Serie om to sørsamiske barn

På nett

Åpne opp siden på osko.no som handler om 6. februar

Håndarbeid

Duodji/duedtie/samisk handarbeid kan prøves.

Barna kan for eksempel flette armbånd og nøkkelring i noen av de tradisjonelle samiske fargene.

Aktivitetsark

I ressursen «Markering av samisk nasjonaldag» i Ressursbanken.no finnes kopieringsoriginaler som kan skrives ut, med oppgaver som skal gjennomføres.

Bakgrunn for feiringen av 6.februar som samenes nasjonaldag

I dag bor det samer i hele Norge, i alle landets bispedømmer. I samtale omkring samenes nasjonaldag er det noe som ofte går igjen, og spørsmålet omkring nasjon, stat og etnisitet kommer opp. Kirka har et særlig ansvar for å være redelig i sin kommunikasjon til barn og unge.

Vi bruker begrepet nasjon, som ikke er et landområde, slik mange i dag bruker begrepet. Nasjon og folk er det samme, mens stat og land er noe annet. Samer har ikke eget land, men er et folk, en nasjon, som bor i et landområde som strekker seg over flere stater. Dette landområdet kalles Sápmi / Sábme / Saemie. Derfor kan samene feire nasjonaldag, og denne dagen feires både av samer og andre i hele norden.

Med statsdannelsen ble samene utsatt for en hardhendt fornorskningsspolitikk fra både kirke og stat. Kirken og dens misjonærer hadde da i årevis kjempet for å fjerne den opprinnelige samiske religionen. Den samiske kristendommen som hadde utviklet seg, ble i liten grad anerkjent. I skolene måtte barna lære kristendom på norsk. Fra 1848 ble det lovbestemt at samisk språk skiftes ut med norsk og fra 1888 var samisk kun hjelpespråk i kristendomsundervisningen. I 1902 bestemte Stortinget at kun statsborgere som kunne snakke norsk og som brukte norsk til daglig, kunne få kjøpe jord som måtte ha et norsk navn.

Det var ikke før 1970-årene at samene vant fram med sitt syn om at staten Norge måtte anerkjenne samenes likeverdige rettigheter som urfolk. Resultatet ble en endring av den norske stats langvarige fornorskningsspolitikk. Grunnloven sier etter dette at staten skal legge forholdene til rette for at samene skal kunne utvikle sitt eget språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Sametinget i Norge etablert for å sikre samisk selvrepresentasjon og selvbestemmelse. Sametinget i Norge ble åpnet i 1989.

Samisk nasjonaldag i trosopplæringen

Den norske kirkes planverk for trosopplæring *Gud gir—Vi deler* vektlegger en inkluderende opplæring. Målet er å skape likeverdighet mellom verdens urfolk og andre folk i alle land, også i de landene der urfolk bor.

I FNs barnekonvensjon er det nedfelt at alle barn i land der det bor urfolk, skal kunne lære om landets urfolk, for å skape mer likeverdighet mellom folkene.

Barn i hele landet skal møte særtrekk ved samisk kirkeliv, uansett om de er samer eller ei. Dette benevnes som en del av vårt felles tradisjonsgods som alle bør ta del i. *Gud gir—Vi deler* nevner også menighetenes ansvar for å sikre at også samiske barn og unge opplever en likeverdig kirke. Dette må skje i hvert enkelt barns menighet.

Markering av 6. februar med samme selvfølghet som man i kirken markerer grunnlovsdagen 17.mai, er en måte å arbeide med likeverdighet i praksis. Likeverd og rettferd er en av punktene i trosopplæringsplanens del om livstolkning og livsmestring. Å snakke om likeverd med barn og unge må også gi gjenlyd i kirkas egen praksis.

Det er flere minoritetsgrupper i Norge, men samene har som urfolk et særskilt vern, og kirka har et særlig ansvar for å skape likeverdig kirkeliv for det samiske folket, også for de samene som ikke snakker et av de samiske språkene.

4.14 Oppdrag tegnspråk

Tårnagentene skal være med å utforske mysterier og løse oppdrag. Et av oppdragene kan være å øve inn et bibelvers på tegnspråk.

Døvekirken har synstolket mange bibeltekster, og her er et utvalg som kan passe seg for utenatlæring. Bibelverset som læres kan vises under gudstjenesten søndag, f.eks. velsignelsen eller under prekenen.

Den lille bibel:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=4&v=IEtyGFpgGfk

Den gylne regel:

https://www.youtube.com/watch?v=qmV3qv4H_qE

Jesus er veien, sannheten og livet:

<https://www.youtube.com/watch?v=btZGVYaJSDI>

Velsignelsen:

https://www.youtube.com/watch?v=m_9-Z9BU5ho

4.15 Bibelfortellinger

Mange bibelfortellinger kan passe til Tårnagenthelgen. Bruk gjerne søndagens tekst til et tekstverksted under Oppdrag Gudstjenesten. Siden de fleste arrangerer Tårnagenthelgen i Åpenbaringstiden passer det fint med fortellinger om Jesus eller en lignelse. Avisen "Tårnagenten" inneholder tegneseriene "Skatten og perlen" og "Jesus står opp fra de døde", i tillegg bibeltekstene jul, pinse og påske. Fortellingene om Paulus "oppdageren" kan også passe fint. Inspirasjon til mange bibelfortellinger finner du i [Sprell levende](#) fra Søndagsskolen Norge.

4.16 Kveldsavslutning

Tidsramme: 5 minutt

Agentenes sendes hjem med en agenthilsen i natten «Guds fred!»

- 1) Agentene kan for eksempel stå i ring mens de holder hverandre i hendene. En leder begynner med å hviske «Guds fred!» til den som står til høyre. Så blir hilsenen hvisket videre fra agent til agent. Til slutt, når hilsenen kommer rundt, kan alle ønske hverandre høyt i kor: **Guds fred!**
- 2) En annen måte å avslutte på, er at agentene ber for hverandre. Da kan lederen starte å si: "Vi ber for [navn], Guds barn og vår venn". Navnet er den agenten som lederen har til høyre for seg. Så fortsetter [navn] med å si: "Vi ber for [navn 2], Guds barn og vår venn", og slik går bønnen rundt og nevner alle agentene.
- 3) Man kan også (i stedet for hilsen/bønn) synge en velsignelsessang før agentene sendes hjem med ønske om god natt og velkommen tilbake i morgen tidlig klokken 09.30.

4.17 Bruk tårnagentklokka

Tårnagentklokka kan brukes i hver overgang i programmet på helgen. En spesiell klemting (klemting = enkeltslag med klokken), for eksempel 3 klemt, ved overgang fra en programpost til en annen; da som «samlingsklemt». En annen type klemting kan høres når et oppdrag er løst; for eksempel 7 ganger.

Klokka bestilles på materieell.kirken.no.

5.0 Kommunikasjon

5.1 Filmer

I Ressursbanken finnes filmer til fri bruk på nettside og sosiale medier.

5.2 Tekstforslag til sosiale medier

Forslag til tekst til post av film eller bilde på sosiale medier:

Bokmål: Bli med på tårnagenthelg! Det er en unik mulighet til å få utforske din kirke. Sammen skal vi løse spennende oppdrag og mysterier. Les mer på [lim inn hjemmeside].

Nynorsk: Bli med på tårnagenthelg! Det er ei unik moglegheit til å få utforske kyrkja di. Saman skal vi løyse spennande oppdrag og mysterier. Les meir på [lim inn heimeside].

5.3 Annonsemaler

Se annonsemal for lokalavis eller menighetsblad i Ressursbanken.

5.4 Tekstmaler og trykksaker

Se Ressursbanken.no, der finnes maler på pressemelding og eksempelartikkel.

Se trykksak.kirken.no, der finnes maler til invitasjoner, informasjonsbrev og id-kort.

5.5 Logo og grafiske element

TÅRNAGENT
HELG